

**UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI GESTIUNEA AFACERILOR
CATEDRA DE FINANȚE
ȘCOALA DOCTORALĂ**

**MODULUL: STRATEGII ȘI POLITICI BANCARE
CONDUCĂTOR DE DOCTORAT: Prof.univ.dr. IOAN I. TRENCA**

**PROGRAMA
pentru admitere la doctorat Septembrie 2009**

**PARTEA I – INSTITUȚII ȘI MECANISME BANCARE. MANAGEMENTUL
PERFORMANȚEI ȘI RISCULUI ÎN BĂNCILE COMERCIALE**

**A.-INSTITUȚIILE DE CREDIT– STRATEGII ȘI POLITICI MONETARE
INTEGRAREA MONETARĂ EUROPEANĂ A ROMÂNIEI.**

CAP.I MONEDA ÎN ECONOMIA CONTEMPORANĂ

- 1.1. Moneda – concept, funcții, forme, evoluție
- 1.2. Masa monetară. Structură. Agregatele monetare. Contrapartidele masei monetare
- 1.3. Cererea și oferta de monedă. Echilibrul monetar

CAP.II POLITICA MONETARĂ – OBIECTIVE ȘI INSTRUMENTE

- 2.1. Politica monetară – corelația cu politicile economice
- 2.2. Obiectivele politicii monetare –obiective globale, obiective intermediare, obiective operaționale
- 2.3. Instrumentele politicii monetare
 - 2.3.1. Instrumentele indirecte ale politicii monetare
 - 2.3.2. Instrumentele directe ale politicii monetare – selectivitatea și plafonarea creditelor

CAP.III POLITICA MONETARĂ A BĂNCILOR CENTRALE

- 3.1. Politica monetară în Statele Unite ale Americii
 - 3.1.1. Sistemul Rezervelor Federale – banca centrală a Statelor Unite ale Americii
 - 3.1.2. Obiectivele și instrumentele politicii monetare americane
- 3.2. Politica monetară în Uniunea Europeană
 - 3.2.1. Apariția, evoluția și extinderea Uniunii Economice și Monetare
 - 3.2.2. Euro – monedă unică
 - 3.2.3. Banca Centrală Europeană și Sistemul European al Băncilor Centrale
 - 3.2.4. Politica monetară comună
- 3.3. Politica monetară în România
 - 3.3.1. Banca Națională a României și responsabilitățile sale actuale
 - 3.3.2. Instrumentele politicii monetare a Băncii Naționale a României în perioada de tranziție
 - 3.3.2.1. Politica de refinanțare și politica de dobânzi
 - 3.3.2.2. Politica rezervelor minime obligatorii
 - 3.3.2.3. Politica selectivă a creditelor

- 3.3.2.4. Politica de open-market
- 3.3.2.5. Facilități de refinanțare și depozit oferite în prezent sectorului bancar
- 3.3.3. Eșecuri și realizări ale politicii monetare în anii tranziției
- 3.3.4. Politica cursului de schimb și efectele sale

CAP. IV. POLITICA MONETARĂ A ROMÂNIEI ÎN CONTEXTUL INTEGRĂRII EUROPENE

- 4.1. Integrarea monetară europeană a României- aspecte generale
 - 4.1.1. Criteriile de convergență prevăzute în Tratatul de la Maastricht
 - 4.1.2. Stadiul îndeplinirii de către România a criteriilor de convergență
- 4.2. Independența băncii centrale și credibilitatea politicii sale monetare
- 4.3. Leul românesc și perspectivele acestuia
 - 4.3.1. Trecerea la “leul greu”.
 - 4.3.2. Trecerea la euro
- 4.4. Orientări și obiective ale politicii monetare ale României în contextul integrării europene

BIBLIOGRAFIA:

1. Basno C., Dardac N., Integrarea monetar - bancară europeană, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2001;
2. Brociner A., Europa monetară. SME, UEM, moneda unică, Ed. Institutul European, Iași, 1999;
3. Cerna Silviu., Moneda și teoria monetară, vol. I și II, Ed. Mirton, Timișoara, 2000;
4. Cerna Silviu., Banca centrală. Credibilitate și independență, Ed. Sedona, Timișoara, 2002;
5. Cerna Silviu și colab, Economie monetară și financiară internațională, Edit Univ de Vest Timișoara, 2005
6. Cerna Silviu Teoria zonelor monetare optime Edit Univ de Vest Timișoara, 2006
7. Cerna Silviu și colab. Stabilitatea financiară, Edit Univ de Vest Timișoara, 2008
8. Daniela Beju, Politici monetare, Casa cărții de știință Cluj-N, 2006
9. Daniela Beju, Banca Națională a României-bancă centrală a țării. Casa cărții de știință Cluj-Napoca, 2007
10. Făt Codruța, Finanțe internaționale, Casa cărții de știință Cluj-Napoca, 2007
11. Fangere Jean-Pierre, Moneda și politica monetară, Ed. Institutul European, Iași, 2000;.
12. Gilles Jacoud, Le système monétaire et financier européen – La monnaie dans la zone Euro, Nathan, Paris, 2003
13. Gerghinescu Oana, Politica monetară în România. Edit. Universitaria Craiova 2002
14. Moga Marilena-Nicoleta, Integrarea monetară europeană, Casa cărții de știință Cluj-N, 2008
15. Rose Peter S., Money and capital market, McGraw-Hill, 2000;
16. Popa Dumitru, Piața monetară în România în perioada de tranziție. Editura Risoprint Cluj-Napoca, 2007.
17. Vasile Turliuc, Vasile Cocriș și colab. Monedă și credit. Edit. „Universității Alexandru .Ioan Cuza” din Iași. 2009
18. Zăpodeanu D., Politici monetare, Editura. Dacia, Cluj – Napoca, 2002.

B.- BĂNCILE COMERCIALE . FUNCȚIONALITATE, UTILITATE SOCIALĂ, PERFORMANȚE, PRUDENTĂ ȘI RISC.

Cap.1 Banca comercială în structurile pieței. Funcția de utilitate socială.

- 1.1. Banca comercială - agent economic autonom – cracteristici de bază.
- 1.2. Structura funcțională a băncii comerciale; principii și rol.
- 1.3. Reglementări actuale privind înființarea și funcționarea băncilor comerciale în România.
- 1.4. Supravegherea prudenței băncilor comerciale în România.
- 1.5. Produse și servicii bancare specifice economiei de piață

Cap.- 2 Performanțele bancare și controlul riscului bancar

- 2.1.- Natura expunerii la risc. Tipuri de risc. Riscul sistemic în bănci.
- 2.2.- Indicatorii de performanță și prudență bancară
- 2.3.- Evaluarea poziției de risc a unei bănci comerciale.

Bibliografia

1. **Cezar Basno, Nicolae Dardac**, Management bancar. Ed Economică 2002
2. **Bogdan Căpraru**, Retail banking, Edit C.H.Beck București 2009
3. **Nicolae Dănilă, Aurel Octavian Berea**, Managementul bancar-fundamente și orientări. Edit.Economică București, 2000.
4. **Nicolae Dănilă**, Retail banking. Edit Expert București, 2004
5. **Codruța Maria Făt**, Finanțe internaționale. Ed. Casa Cărții de Știință Cluj-Napoca 2007
6. **Reto R. Gallati**, Risk management and capital adequacy.McGraw-Hill 2003.
7. **Hennie van Greuning, S.B.Bratanovici**, Analiza și managementul riscului bancar. Casa de editura IRECSO București, 2003.
8. **Ianfred Silberstein**, Controlul administrativ și supravegherea bancară. Editura Rosetti București 2004
9. **Cristina Alexandrina Palfi**,Managementul financiar-contabil al riscurilor în activitatea bancară. Edit.Risoprint Cluj-Napoca 2009.
10. **Ion Nițu**, Managementul riscului bancar, Ed. Expert, București, 2000.
11. **Constantin Rotaru**, Managementul performanței bancare, Ed. Expert, 2001.
12. **Maricica Stoica**, Management bancar, Ed. Economică, 1999.
13. **Cristi Spulbăr**, Management bancar. Ediția a 2-a Edit SITECH Craiova, 2008
14. **Ioan Trenca**, Metode și tehnici bancare.Ed 3-a Casa cărții de știință Cluj-Napoca. 2006
15. **Ioan Trenca**, Tehnica bancară. Ed 3-a Casa cărții de știință Cluj-Napoca. 2008
16. **Ioan Trenca (coord)**, Transferuri bancare, Edit Risoprint Cluj-Napoca, 2007
17. **Ioan Trenca Bătrâncea Ioan (coord)**, Analiza performanțelor și riscurilor bancare. Edit Risoprint Cluj-Napoca, 2008
18. **Dennis G. Uyemura,Donald R. Van Deventer**, Financial Risk management in banking. McGraw-Hill 1993.
19. *** Legislația bancară, Regulamentele și normele BNR privind prudența și performanța băncilor comerciale (actualizate)

Cap. 3 - GESTIUNEA RISCULUI DE CREDITARE

- 3.1.- Tipuri de credite bancare . Procesul creditării bancare
Riscul de creditare în bănci ; natura și măsurarea acestuia.

- 3.2.- Protecția băncii privind riscul de creditare; garanțiile și provizioanele specifice. Centrala Riscurilor Bancare. Biroul de Credite
- 3.3.- Riscul global de creditare; principii și mod de evaluare. Portofoliul de credite al unei bănci comerciale
- 3.4.- Riscul individual de creditare. Bonitatea clientului creditat
- 3.5.- Gestiunea creditelor aflate în dificultate.

BIBLIOGRAFIE

1. **Cezar Basno, Nicolae Dardac**, Management bancar. Ed Economică 2002 (sbcap 3.3)
2. **Bătrâncea Ioan(coord)** Analiză financiară în bănci, Edit.Risoprint Cluj-Napoca, 2007
3. **Brendea Cosmin** (și colab.)*Riscul și performanța creditului bancar în România*. CNI Coresi București 2001 (cap.1, cap 3 și cap.5)
4. **Lucian Găban**, Retail & corporate banking. Edit Aeternitas, Alba Iulia 2009.
5. **Ionescu C. Lucian**, *Analiza riscului în creditare*, Institutul Bancar Român, 2004
6. **Stoica Maricica**, *Management bancar*, Ed. Economică, 1999 (subcap.8.2 și 10.6 la 10.8)
7. **Roșca Teodor**, *Monedă și credit*, ediția. a II-a, Editura. “ALTIP”, Alba Iulia, 2002.(subcap.2.7)
8. **Ioan Trencă**, Fundamentele managementului financiar, Casa cărții de știință Cluj-Napoca. 2005 (cap.3)
9. **Ioan Trencă**, *Metode și tehnici bancare*. Casa cărții de știință Cluj-Napoca. 2006 (cap 6)
10. **Ioan Trencă**, *Tehnica bancară*. Casa cărții de știință Cluj-Napoca. 2008
11. **Ioan Trencă Bătrâncea Ioan (coord)**, *Analiza performanțelor și riscurilor bancare*. Edit Risoprint Cluj-Napoca, 2008
12. *** **Regulamentul nr.4/2004** al BNR privind organizarea și funcționarea Centralei Riscurilor Bancare (Monitorul Oficial nr.739/2004, Partea I)
13. *** Regulamentele și norme ale BNR privind prudența și performanța băncilor comerciale în activitatea de creditare (actualizate).
14. *** Regulamente și/sau norme ale băncilor comerciale privind creditarea bancară

Cap. 4 - GESTIUNEA RISCULUI DE LICHIDITATE ÎN BĂNCI

- 4.1.- Lichiditatea băncilor comerciale– esență, principii și evaluare.
- 4.2.- Gestiunea riscului de lichiditate în bănci. Tehnici specifice.
- 4.3.- Protecția băncii împotriva riscului de lichiditate. Măsuri în condiții de criză.
- 4.4.- Managementul trezoreriei în băncile comerciale.

BIBLIOGRAFIA

1. **Daniela Beju**, *Mecanisme monetare și instituții bancare*, Ed Casa Cărții de știință Cluj-Napoca 2004.(pgr.4.2.3; pg.126 – 131)
2. **Iosif Heteș-Gavra**, *Organizarea și operațiunile băncilor*. Editura Orizonturi Universitare Timișoara, 2003.(prg. 9.2.4; pg. 229-233).
3. **Ion Nițu**, *Managementul riscului bancar*. Edit. Expert, București, 2000.(sbcap.4.3;p.220 228).
4. **Maricica Stoica**, *Management bancar*. Editura Economică București (sbcap. 8.4; pg.153 – 163)
5. **Dănilă Nicolae** și colaboratorii – “Managementul lichidității bancare”, Editura Economică București, 2002.

PARTEA 2-A MECANISMELE PIETEI DE CAPITAL.MANAGEMENTUL PERFORMANȚEI ȘI RISCULUI PRIVIND PLASAMENTELE DE CAPITAL

A.- PIETELE FINANCIARE ȘI PLASAMENTELE DE CAPITAL

Cap. 1. GESTIONAREA PATRIMONIULUI - O ABORDARE GLOBALĂ

- 1.1. Ciclul de viață și durata menajelor
- 1.2. Măsurarea rentabilității și riscului activelor patrimoniale
- 1.3. Opțiunea pentru risc și siguranță în plasarea economiilor

Cap. 2. PIETELE FINANCIARE. PLASAMENTELE DE CAPITAL

- 2.1. Plasamentele - obiective și principii generale
- 2.2. Plasamentele în valori mobiliare
- 2.3. Plasamentele bancare
- 2.4. Asigurările de viață
- 2.5. Investițiile imobiliare
- 2.6. Alte posibile plasamente
- 2.7. Piețele financiare. Instituțiile bursiere
 - Piața primară a valorilor mobiliare
 - Categoriile de acțiuni și evaluarea acestora
 - Evaluarea și caracteristicile obligațiilor;
 - Plasarea valorilor mobiliare.
 - Piețele secundare de valori mobiliare
 - Emitenții, investitorii și intermediarii în bursă;
 - Cotarea valorilor mobiliare;
 - Piața bursieră din România.
 - Tranzacțiile bursiere
 - Operațiunile la vedere;
 - Tranzacțiile de tip „forward”;
 - Operațiunile cu contracte futures și options.
 - Eficiența și riscul piețelor financiare
 - Eficiența piețelor financiare
 - Riscurile asociate investițiilor financiare;
 - Instrumente și tehnici de acoperire a riscurilor.

Cap. 3. ASPECTE JURIDICE ȘI FISCALE ALE GESTIONĂRII PATRIMONIULUI

- 3.1. Regimul proprietății și transmiterea averii
- 3.2. Regimul fiscal al patrimoniului și veniturilor

Cap. 4. O METODOLOGIE GLOBALĂ DE PLASARE A ECONOMIILOR

- 4.1. Strategia de plasament în funcție de ciclurile de viață ale patrimoniului
- 4.2. Aspecte metodologice ale administrării globale a patrimoniului

BIBLIOGRAFIA:

1. **Anghelache G.**, Bursa și piața extrabursieră, Ed. Economică, București, 2001.
2. **Basno C., Dardac N.**, Produse, costuri și performanțe bancare, Ed. Econ. București, 2000.
3. **Băjenescu T.**, ABC bursier, Ed. Polirom, Iași, 2002.

4. **Ciobanu Gh.**, Bursele de valori și tranzacțiile la bursă, Ed. Economică, București, 1997.
5. **Ciumaș C.**, Economia asigurărilor, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2003.
6. **Fătu S.**, Piața românească de capital, Ed. Vox, București, 1998.
7. **Stancu I.**, Finanțe – Teoria piețelor financiare, Ed. Economică, București, 1997.
8. **Tulai Ctin** Finanțele publice și fiscalitatea. Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2003
9. **Tulai H.**, Plasamente de capital, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2003
10. **Tulai H.**, Piețe financiare. Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca, 2004
11. **Adrian Zoicaș-Ienciu**, Comportamentul investițional pe piața bursieră din România. Edit. Risoprint Cluj-Napoca, 2009

B.TEHNICI ȘI MODELE DE GESTIUNE A PORTOFOLIULUI DE ACTIVE FINANCIARE

Cap.1 .Modelarea seriilor financiare. Teoria piețelor eficiente

- 1.1. Noțiunile de proces stocastic și de staționaritate
- 1.2. Modelele ARIMA și modelarea Box-Jenkins
- 1.3. Modelarea heteroscedastică în finanțe
- 1.4. Noțiunea de cointegrare și modelul de corecție al erorilor.
- 1.5. conceptului de piață eficientă și formele ei
- 1.6. Testarea eficienței informaționale
 - 1.6.1. Teste ale formei slabe de eficiență
 - 1.6.2. Teste ale formei semi-puternice de eficiență
 - 1.6.3. Teste ale formei puternice de eficiență
- 1.7. Anomaliile sau ineficiențe sistematice ale piețelor bursiere

Cap.2. Rentabilitate, risc și diversificare privind activele financiare

- 2.1. Măsurarea rentabilității și riscului unui activ financiar
- 2.2. Rolul portofoliului în reducerea riscului
- 2.3. Criteriul rentabilitate-risc în gestiunea portofoliilor
 - 2.3.1. Condiții de validitate a criteriului
 - 2.3.2. Frontiera eficientă după Markowitz: calcul și limite
 - 2.3.3. Simplificări și dezvoltări ale gestiunii rentabilitate-risc

Cap.3. Modele ale activelor financiare

- 3.1. Modelul de piață și descompunerea riscului
 - 3.1.1. Prezentarea modelului
 - 3.1.2. Modelul de piață și diversificarea riscului
 - 3.1.3. Aplicații practice și limitele modelului
- 3.2. Modelul de Echilibru a Activelor Financiare (MEAF)
 - 3.2.1. Prezentarea modelului
 - 3.2.2. Utilizarea practică a modelului
 - 3.2.3. Teste și critici adresate modelului
- 3.3. Modelul APT și modelele multifactoriale empirice
 - 3.3.1. Prezentarea modelelor multifactoriale
 - 3.3.2. Identificarea factorilor și estimarea parametrilor modelelor

Cap.4. Contractele pe indice în gestiunea riscului de piață

- 4.1. Caracteristicile principale ale contractelor la termen pe indicele bursier și evaluarea teoretică a acestora
- 4.2. Arbitraje între contractele la termen pe indice și portofoliile de acțiuni
- 4.3. Acoperirea riscului de piață prin contracte la termen pe indici bursieri
- 4.4. Contractele la termen pe indice în managementul modern al portofoliilor

Cap.5. Gestiunea riscului de rată a dobânzii

- 5.1. Riscul de rată a dobânzii și componentele acestuia
- 5.2. Relația teoretică dintre cursul la vedere al unei obligațiuni și cursul la termen
- 5.3. Acoperirea riscului de rată a dobânzii prin contracte la termen

BIBLIOGRAFIE:

1. Bollerslev T., Engle R., Wooldridge J., 1988, „*A Capital Asset Pricing Model with Time-Varying Covariances*”, Journal of Political Economics, vol.96n n°1, p.116-131.
2. Broquet C., Van den Berg A., 1991, « *Gestion de portefeuille* », De Boeck-Wesmael, Bruxelles.
3. Engle R.F., 1982, „*Autoregressive conditional heteroskedasticity with estimates of the variance of United Kingdom inflation*”, Econometrica, n°50, p.987-1007.
4. Fama E.F., McBeth J.D., 1973, „*Risk, Return and Equilibrium: Empirical Tests*”, Journal of Political Economy, vol.81 .
5. Codruța Maria Făt, Derivate financiare-tranzacții cu contracte futures. Edit Casa Cărții de Știință Cluj-Napoca, 2004
6. Florea I., 2003, „*Econometrie*”, Ed. Universității din Oradea.
7. Grandin P., 1998, „*Mesure de Performance des Fonds d'Investissement: Méthodologie et résultats*”, Ed. Economica, Paris.
8. Daniel Manea, Importanța evaluării în procesul investițional. Edit Mirton Timișoara, 2005
9. Oprețescu Marin (coord) Managementul riscurilor și performanțelor bancare. Edit. Universitaria Craiova. 2006
10. Maria Prisăcariu, Silviu Ursu, Alin Andrieș, Piețe&instrumente financiare. Edit Universității "Alexandru Ioan Cuya" Iași, 2008.
11. Cristi Spulbăr, Instrumente financiare derivate. Edit SITECH Craiova 2006
12. Todea A., 2003, „ *Managementul investițiilor pe piața de capital*” , Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
13. Todea A, 2005. *Eficiența informațională a piețelor de capital*. Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
14. Todea Alexandru, 2006. *Investiții*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
15. Viviani J-L., 2001, « *Gestion de portefeuille* », Ed. Dunod, Paris.

PROF.UNIV.DR. IOAN I. TRENCA